

VÆRGEVEJLEDNING

En orientering for værger

INDHOLD

1. Værgemål
2. Hvad betyder værgemål
3. Hvem kan få en værge
4. Hvor omfattende må et værgemål være
5. Hvem kan søge og hvor
6. Værgens opgaver og pligter
7. Kilder

1. VÆRGEMÅL

- Et værgemål kan iværksættes, hvis en person på grund af sindssygdom, herunder svær demens, eller hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred er ude af stand til at varetage sine anliggender. Det kan være beslutninger om økonomiske, personlige forhold eller begge dele, som der er behov for at andre træffer beslutning om.
- Værgereglerne er dermed med til at beskytte voksne, der på grund af helbredsmæssige forhold ikke er i stand til at varetage deres anliggender. I stedet udpeges en værge til at handle på deres vegne.
- Reglerne omkring værgemål findes i **værgemålsloven**, lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007 med senere ændringer. Den indeholder bl.a. regler om værgemålsformer, betingelserne for at iværksætte værgemål for voksne, og hvorledes dette sker, udpegning af værger, værgers pligter og beføjelser, forvaltning og anbringelse af formuen og det offentliges tilsyn med værger.
- Loven suppleres af **værgemålsbekendtgørelsen**, bekendtgørelse nr. 927 af 5. september 2006, med uddybende regler om værgens pligter, godkendelse af særlige dispositioner, regnskabsaflæggelse, forvaltning og anbringelse af formuen.
- Derudover findes regler om bl.a. faste værger og værgevederlag i kapitel 3 og 4 i **sagsbehandlingsbekendtgørelsen**, bekendtgørelse nr. 1075 af 11. december 2003 om behandlingen af sager om værgemål og værger m.v.

2. HVAD BETYDER VÆRGEMÅL

- Når der iværksættes værgemål for en person, betyder det, at denne får en værge, som handler på den pågældendes vegne i de spørgsmål, der er omfattet af værgemålet.
- Ved langt de fleste værgemål er personen stadigvæk myndig og kan derfor også selv handle. Personen har også stadigvæk stemmeret.
- Men i nogle tilfælde kan det være nødvendigt at beskytte personen mod at blive udnyttet eller mod, at den pågældende indgår uheldige aftaler, f.eks. køber alt for dyre ting, som han/hun slet ikke har brug for.
- I disse situationer kan personen få frataget sin (økonomiske) retlige handleevne. Det betyder, at personen bliver umyndig og derfor ikke kan indgå gyldige økonomiske aftaler. Personen mister også sin stemmeret.
- Værgen kan fx være et familiemedlem eller en fast værge, der er beskikket af statsforvaltningen.

3. HVEM KAN FÅ EN VÆRGE

- Der er en række betingelser, der skal være opfyldt, for at en person kan få en værge:
  - Hvis den pågældende ikke selv kan søge om at få en værge, hvilket oftest er tilfældet, så er det de strengeste betingelser, der gælder. Disse betingelser er:
    - Personen skal have en sindssygdom (herunder svær demens), være psykisk udviklingshæmmet eller have anden form for alvorligt svækket helbred.
    - Dette skal gøre, at den pågældende ikke kan træffe beslutninger.
    - Personen skal have behov for en værge. Det er nemlig ikke alle, der opfylder ovennævnte betingelser, der har behov for en værge.
- Hvis personen selv søger om at få en værge, er betingelserne for at iværksætte et værgemål ikke helt så strenge. I den situation kan statsforvaltningen iværksætte værgemål. Hvis den pågældende pga. sygdom eller stærkt svækket tilstand er uegnet til at administrere sin økonomi. Sådant et værgemål kan altså kun omfatte økonomiske forhold.
- Endelig er der en særlig form for værgemål, som kaldes økonomisk samværgemål. Det skal man også selv søge om. Betingelserne for at iværksætte et økonomisk samværgemål er de mindst strenge. Til gengæld forudsætter et økonomisk samværgemål, at personen fungerer så godt, at den pågældende kan samarbejde med sin samværge om økonomien. Derfor fører statsforvaltningen heller ikke tilsyn med samværgemål.

4. HVOR OMFATTENDE MÅ ET VÆRGEMÅL VÆRE

- Et værgemål må kun være så omfattende, som omstændighederne kræver, idet et værgemål er en indgriben i den personlige frihed.
- Dvs. at et værgemål kan begrænses til at omfatte præcist det, der er behov for i den konkrete situation. Det kan f.eks. omfatte en arv, salg af fast ejendom eller de nødvendige personlige og økonomiske beslutninger i forbindelse med en planlagt flytning til plejehjem.
- Et værgemål kan også være tidsbegrænset.
- Hvis der efterfølgende sker noget, så der ikke længere er behov for at værgemålet omfatter helt så meget, eller at der bliver behov for, at værgemålet omfatter endnu mere, skal værgemålet ændres. Det forudsætter som regel, at nogen gør statsforvaltningen opmærksom på det, men hvis statsforvaltningen selv bliver opmærksom på det ændrede behov, kan de selv tage initiativ til at ændre værgemålet.

5. HVEM KAN SØGE OG HVOR

- Følgende kan søge om værgemål eller om ændring eller ophævelse af et værgemål
  - Personen selv
  - Personens ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre blandt de nærmeste
  - Værgeren eller en særlig værger
  - Kommunalbestyrelsen
  - Regionsrådet
  - Politidirektøren.
- Kun én person kan blive værger, så det er fx ikke muligt for begge forældre, at blive værger for deres voksne barn.
- Det er statsforvaltningen, der iværksætter værgemål, og du skal derfor sende ansøgningen til statsforvaltningen på det sted, hvor den, du søger om værgemål for, bor. Hvis du søger om fratagelse af den (økonomiske) retlige handleevne, skal du sende blanketten til retten, hvor den, du søger om værgemål for, bor.
- På www.statsforvaltning.dk findes de relevante blanketter.

6. VÆRGENS OPGAVER OG PLIGTER

- Som nævnt ovenstående handler værgeren på den pågældendes vegne i anliggender, der er omfattet af værgemålet. En samværger handler sammen med den, der er under samværgermål.
- Værgeren skal inden for hvervets omfang varetage interesserne for den, der er under værgemål. Dette betyder bl.a., at værgeren skal sørge for, at indtægterne anvendes til gavn for den, der er under værgemål, samt at formuen bevares og giver rimeligt udbytte.
- Konkret skal værgeren bl.a. varetage:
  - Forvaltning af formuen
  - Regnskaber (indtægtsregnskab og formueregnskab)
  - Brug af formuen skal godkendes af statsforvaltningen
  - Gaver
  - Fast ejendom
  - Stiftelse af gæld
- Værgens adgang til at handle er ikke ubegrænset, idet der er dispositioner, som værgeren skal have statsforvaltningens forudgående godkendelse af.
- På Civilstyrelsens hjemmeside i Værgevejledningen kan I læse mere detaljeret om værgens opgaver og pligter.

7. KILDER

Find yderligere informationer om værgemål på:

- **Retskilder:**
  - **Værgemålsloven**, lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007
  - **Værgemålsbekendtgørelsen**, bekendtgørelse nr. 927 af 5. september 2006
  - **Sagsbehandlingsbekendtgørelsen**, bekendtgørelse nr. 1075 af 11. december 2003 om behandlingen af sager om værgemål og værger m.v.
- **Hjemmesider:**
  - Statsforvaltningens hjemmeside www.statsforvaltning.dk
  - Civilstyrelsens hjemmeside www.civilstyrelsen.dk (Værgevejledning)

